

UVODNIK

Nakon sprovedenog dvostruko anonimnog recenzentskog postupka i unapređenja rukopisa prihvaćenih za publikovanje, Sveska 1 Godište 2020 *Ekonomskih horizonata* sadrži sedam priloga: četiri izvorna naučna i dva pregledna članka i najavu međunarodne naučne konferencije.

Polazeći od stava da je nacionalna kultura bitan faktor poštovanja poreskih pravila, *Taiwo Azeez Olaniyi* i *Babatunde Akinola* ispituju uticaj dimenzija nacionalne kulture - distanca moći, individualizam, muške vrednosti, izbegavanje neizvesnosti, dugoročna opredeljenost, odnosno, perspektiva, i zadovoljstvo - na poštovanje pravila poreske politike u deset zemalja u Africi, u periodu 2010-2016. Zaključak koautora je da je visok nivo poštovanja pravila poreske politike povezan sa niskom distancom moći, niskim nivoom individualizma, niskom kratkoročnom opredeljenošću, odnosno, perspektivom, umerenim izbegavanjem neizvesnosti, muškim vrednostima i visokim stepenom zadovoljstva. Shodno tome, preporuka je kreatorima poreskih politika da, prilikom kreiranja poreskog zakonodavstva, razmotre i uvažavaju kulturne vrednosti svake zemlje pojedinačno.

Imajući u vodu da je, u periodu nakon Globalne ekonomske i finansijske recesije, intenzivirano pitanje fiskalnih konsolidacija, *Olgica Glavaški* i *Emilija Beker Pucar* analiziraju mere koje su primenjivane u ekonomijama Evropske unije, u periodu pre (1990-2007) i nakon recesije (2010-2015), a koje ne utiču na usporavanje privredne aktivnosti. Istraživanjem je ukazano na to da postoje uspešni i ekspanzivni

efekti hladnog tuša i graduelnih epizoda fiskalne konsolidacije, kao i da postoje razlike u dužini trajanja, strukturi i efektima fiskalnih konsolidacija, pre i nakon Globalne recesije. Zaključak je da su mere fiskalnog prilagođavanja, zasnovane na smanjenju javne potrošnje, češće povezane sa ekspanzivnim efektima, i da su uspešnije u smanjenju javnog duga i budžetskog deficita, nego što su to mere koje su zasnovane na smanjenju poreza.

Budući da kreditni rizik predstavlja jedan od najvećih izazova sa kojima se banke suočavaju, *Wasiu Abiodun Sanyaolu*, *Trimisiu Tunji Siyanbola* i *Hafeez Babatunde Makinde* analiziraju karakteristike loših zajmova depozitnih banaka u Nigeriji, s obzirom da je najveći broj problema u poslovanju banaka dominantno povezan sa ovom kategorijom zajmova. Istraživanjem je obuhvaćeno deset izabranih depozitnih banaka u Nigeriji, u periodu 2008-2017. Rezultati istraživanja pokazuju da racio adekvatnosti kapitala, veličina i racio zajmova, u odnosu na ukupnu aktivu banaka, negativno i značajno utiču na loše zajmove, dok, s druge strane, profitabilnost i godište značajno, ali pozitivno, utiču na loše zajmove depozitnih banaka. Istovremeno, racio likvidnosti negativno, ali beznačajno, utiče na loše zajmove, dok nijedna makroekonomska varijabla ne utiče značajno na loše zajmove. Preporuka je da banke, imajući u vidu bankovno specifične i ekonomske odrednice loših zajmova, razvijaju strategije za upravljanje kreditnim rizikom.

Uvažavajući značaj odgovornosti preduzeća za zaštitu i očuvanje životne sredine, *Edirin Jeroh* u svojoj studiji sprovodi komparativnu analizu internih determinanti praksi ekološkog izveštavanja, koja primenjuju preduzeća u Podсахarskoj Africi.

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet
Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000
Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

Istraživanjem, koje je sprovedeno na uzorku od 60 preduzeća iz Kenije, Nigerije i Južne Afrike, utvrđeno je postojanje različitog stepena obaveznosti ekološkog izveštavanja u pomenutim zemljama. Autor smatra da je neophodno da se, u cilju zaštite životne sredine i veće odgovornosti preduzeća u pogledu ekološkog izveštavanja, institucionalno, u čitavom regionu Podсахarske Afrike, razviju jedinstveni standardi izveštavanja, kako bi se sporna ekološka pitanja rešavala na uspešniji način.

Shodno stavu da je znanje važan resurs i pokretač u doba Četvrte industrijske revolucije, *Vojislav Babić* i *Siniša Zarić* sprovedli su empirijsko istraživanje u građevinskim kompanijama u Republici Srbiji, sa ciljem da utvrde uticaj menadžmenta znanja na nivo zarada zaposlenih u srednjim i velikim građevinskim kompanijama. U istraživanju, sprovedenom u 130 kompanija, testira se hipoteza da menadžment znanja pozitivno utiče na rast prosečnih zarada u srednjim i velikim kompanijama u Republici Srbiji. Rezultati istraživanja pokazuju da upravljanje znanjem proizvodi značajne implikacije za kompanijske rezultate i da, shodno tome, pozitivno utiče i na rast prosečnih zarada.

U konkurentskim uslovima pružanja turističkih usluga, bitna je uslužna orijentacija preduzeća prema krajnjim korisnicima, što se može smatrati konkurentskom prednošću na turističkom tržištu. Shodno navedenom, *Miloš Marjanović* ispituje odnos

između uslužne orijentacije, zadovoljstva poslom, i organizacione podrške među zaposlenima, u turističkim agencijama u Republici Srbiji. Rezultati istraživanja su pokazali da zadovoljstvo poslom ima značajan uticaj na uslužnu orijentaciju, dok je uticaj organizacione podrške na uslužnu orijentaciju manje značajna statistička varijabla. Zadovoljstvo poslom se, prema istraživanju, javlja kao posrednik između organizacione podrške i uslužne orijentacije. Rezultati ovog istraživanja mogu biti korisni za menadžere u turističkim agencijama, jer na osnovu ponašanja i stavova zaposlenih, mogu da poboljšaju standarde svojih usluga.

Violeta Domanović, kao predsednik Programskog odbora, najavljuje šestu međunarodnu naučnu konferenciju: *Contemporary Issues in Economics, Business and Management - EBM 2020*, koja će, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, biti održana 09. i 10. oktobra 2020. Učesnici Konferencije će imati priliku da ukažu na aktuelne razvojne trendove u teoriji i praksi ekonomije, poslovne ekonomije i menadžmenta.

Prilika je da se u ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvalim, pre svega, autorima priloga koji su objavljeni u ovoj Svesci Časopisa. Takođe, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima koji su, svojim konstruktivnim i kritičkim komentarima i sugestijama autorima podnetih priloga, doprineli podizanju nivoa kvaliteta publikovanih članaka.

Glavni i odgovorni urednik

Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti Opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina: Komparativni ekonomski sistemi, Ekonomija javnog sektora, Institucionalna ekonomija, Politike tržišne regulative i Metodologije naučnog istraživanja, na osnovnim, master i doktorskim akademskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučnoistraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.